

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czímzendők. A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ád felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Havi emlékeztető: November. — Kiállítási levelek. — A sertéshizálás. Nagy Jenő. — A takarmányrépa el-tartásáról. Sz. Á. — Egyveleg: Kitüntetések a nemzetközi gyümölcskiállítás alkalmából. Értesítés. September havi meteorológiai ész-leletek. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Havi emlékeztető. November.

Ház és udvar. Ki bármi oknál fogva épületeit rendbe nem hozta, iparkodjék az elmulasztottakat helyre hozni. Ki épületeinek kijavítását maga idejében, mikor még kevesebb kárral és költséggel teheti, elmulasztja: előbb-utóbb nagy kárát vallja.

Kazal-, asztag- és boglyatetők, ha szükségesnek mutatkozik, ismételten kijavítandók; e csekélység elmulasztása miatt, takarmányunk nemcsak mennyiségileg apad, de minőség tekintetében is sokat romlik s télen át állataink egészségét rontja.

A gabona elcséplését, ha még be nem végeztetett volna: egész erővel kell folytatni és befejezni. A raktárba helyezett gabonakészleteket megforgatjuk és a szükséges rostálásokat teljesítjük.

A répa felszedetvén, kazalba rakva beföldeltetik, nehogy a beálható fagy miatt szenvedjen.

Minden gazda tűzifa-szükségletét most szerzi be; ki elmulasztja, kénytelen később — egy és más vidéken — szalmáját eltüzelní.

Szántóföld. Ha az idő engedi, az őszi vetést folytatjuk és bevégezzük; vetés végeztével őszi ugarszántással iparkodunk, különben a jó gazda-nevet meg nem érdemeljük.

Fagyok beálltával megkezdjük a trágyahordást; a kihordott trágyát nem rakjuk kupaczkba, hanem a szekérről lehányva, rögtön egyenletesen elterítjük.

Rétek és kaszálók száraz időben legeltethetők, esős időben minden állatot távollartsunk, nehogy a gypet az állatok taposása rontsa. A réteket védő árkok kijavítandók, új árkok ásandók; ennek elhanyagolása okozza, hogy a járó-keelő utasok olykor rétejinkre csapnak s a számtalan keréknyom majd kaszáláskor juttatja a réttulajdonos eszébe, mit mulasztott el annak idején.

Allattenyésztés. Az istállóban összegyűlt gánéjt trágyadombra hordva simára szét kell teregetni.

A lovak vakarása és kefézése főgondjaink egyikét képezze.

Az istállók szellőztetését el ne mullasszuk, a ménesbeli lovak naponta néhány órai megsétáltatása az egészség fenntartásának fő kelléke.

A csikók és vemhes kanczák tápláló élelmezésben részesülnek. A jászalokból sohase hiányozzék a kősó. A tejelő marhák élelmezésére különös gondunk legyen; a növendék állatok is csak tápláló élelmezés mellett fejlődhetnek jól. A bivalok, meleg istállóban, gyengébb takarmány mellett is jól érzik magukat.

A sertések még mindig találunk ennivalót, de a hasas állatok már nem élnek meg szabadon a nélkül, hogy ki ne legyenek téve az elvetélés veszélyének. Ha nincs száraz fekhelye és a legzordonabb időben is néhány órát szabadban nem jártatjuk: a sertés egészséges nem lehet. A makkon lévő sertésektől meg ne vonjuk a sőt. Ha csak tehetjük, a hasas koczának ocsút ne adjunk, mert az abban levő gyomok magvai és az anyarozs elvetélést okozhatnak.

A durvább gyapjuval bíró juh még szabadban csatongol és csak zuzmorás időben kihajtás előtt kaphat kevés takarmányt, nehogy üres gyomorral hagyja el fekhelyét.

Hizálás végett bekötött mustra ökörré és más hizó állatokra különös gondot fordítunk. A bőr tisztántartása, etetés és itatásnál követett rend és pontosság, továbbá naponta nyújtott szádag — mely legczélserűbben a jászolba helyzetetik el — az eredményes hizálásnak nélkülözhetlen kelléke; természetesen csak úgy, ha elegendő jó takarmánnyal párosul.

A szárnyas házi állatok már szemet kérnek; meleg ólak hiányában a tojás megszűnik.

Szölő. Mihelyt a szüret elmúlt, metszeni kell: a karikás mivelnél a kitermett karikát, csotorkákat és fölös vesszőt levágjuk, még pedig nem a kaczorral, hanem ahhoz való czélserű ollóval; meghagyunk a karika vállán levő 2-4 magfából kettőt-hármat és az esetleg csapon májusban meghagyott két vesszőt.

A Guyot rendszernél hasonló módon járunk el.

A csapos mivelnél legjobb a metszést tavaszra hagyni, mert a kurtára vágott csapokat nem lehet elfedni.

Ezeket végezvén, rögtön a fedéshez látunk és szemme

tartjuk, hogy a *lusta* napszámos ne törje és pattintsa el a tökéket, hanem óvatosan fektesse a hegyncek és teljesen felhuzza földdel a fövet.

A meenyiben szürelkor megraboltad szőlöd földjét, igyekezzél azt visszapótolni trágyával.

Pincze. A pinczében minden héten pontosan töltögetünk; a vörösbort lefejtjük és kisajtoljuk, a tavalyi borokat lehuzzuk nagy vigyázattal és a tisztaságot mindig és mindenben szem előtt tartjuk, mert ez a legjobb pinczemester

Gyümölcsös. Az őszi ültetést szép napfényes lanyha időben be kell végezni. A tavaszi ültetéshez a gödrök ásása folytatatik. A gyümölcsfák tövei körül a föld felásandó. A mult hóban említett *Neustria brumata* hernyó elleni védelmet folytatni kell. A gyümölcsfák trágyázását folytathatjuk. Ha a fákat a nyulak ellen még nem kötöttük volna be, most végeztessük el. A fák koronái ritkítását és újítását még mindig végezhetjük és pedig czélszerűbben, mint tavasszal, mikor nagyobb ágak csonkítása csak a vízajtások számát szaporítja. A barack-redélyfákat fenyőág- és gyékényekkel be kell fedni.

Faiskola. A megrendelt fák kiásandók, csomagolandók és elküldendők. Alanyokra szemzött barackok rügyei, a hideg ellen finom szalmával bekötendők. Ugyisztén minden fiatal oltott barackcsemete is. Ha a fiatal őszi barackcsemetek meg nem értek volna, le kell őket levelezni, így fájok hamarabb megérik. Leltár és árjegyzék készítésnek most az ideje. A gyümölcsmag vetésének is alkalmas ideje van.

Konyhakert. A mult hónapban említett munkákat, névszerint: földforgatást, trágyázást, veteményezést, elrakást stb. megfelelő időjárás mellett még végezteni lehet. A télire elrakott vetemények a rothadástól óvandók. Spenót téli saláta és szamóca, falevelekkel gyengén betakarandó. Spargatelepnél a földforgatását és trágyázását jó mélyen megkezdhetjük. Rosz időben és esténként gyékényfonást, jegytábla- és karókészítést, festést és írást végezhetünk. Melegágy-keretek, ablakok, kertü eszközök és szerzőszámjavításnak és beszerzésnek most az ideje.

Diszkert. A megürült virágágyások felásandók és szükség szerint javítandók Jácint, Tulipán, Narciss, Sáfrány, Ranunculus, stb. hagymáival, ezelőtt egy hónappal beültetett ágyások, falevelekkel betakarandók. Nagy hideg ellen a kényesebb fák és cserjék u. m. *Cercis Siliquastrum*, *Citrus purpureus*, *Calycanthus*, *Spartium juncium*, *Paeonia arborea*, *Cydonia japonica*, *Weigelia*, *Paulownia* stb. szalmával bekötendők és ha még eddig el nem fedettek, most okvetlenül meg kell tenni. Virágházak kezelésére a diszkertésznek kiváló gondja legyen, főleg a virágok tisztán tartására nagyon ügyeljen. A téli oltásokhoz szükséges alanyok beszerzéséről most kell gondoskodni.

Méhészet. Ha az idő még kedvez, méheink betelelésével nem sietünk. Minél tovább maradnak szabadon s minél többször repülhetik ki magukat és frissülhetnek fel alkalmas szép időben, annál jobban telelnek. Ilyenkor maguk is őrizkedvén a hidegtől, kirepülés alkalmával nem sok vesz el belőlük, különben is csak déltájt, alkalmas időben kell őket kiereszteni. Mihelyt azonban egy-két fagyos éjszaka állott be, siessünk méheinkkel a téli helyre és bárhol teletessünk, mindenütt ügyeljünk a kellő és lehetőségig egyenlő légmérsékletre. A mozgó építményü kaputárokna az ajtó és zárdészka közti üreget sarjuval, csepüvel vagy valami ilyenmü tárgygyal tömjük ki, hogy kasainkat meleg és nedves lég környezze, így a rendkívül veszedelmes *s o m j - k o r t ó l* méheink véde lesznek. A közönséges szalma — vagy vesszőkások teletésére czélszerűbb hely egy száraz tisztalevegőjü pincze, vagy egy olyan csendes, tiszta szoba, hol a hőmérő 0-nál alább nem száll. Bárhol teletjünk: csendesség béke, nyugalom legyen ott minden tekintetben.

Erdészet. F ő h a s z n á l a t. Épület- és tűzifavágatás teljes folyamatban van. Erdőmivelés. A magvaknak télire való elhelyezése

folyik. Erdővédelem még inkább fokozandó, mint októberben. V a d á s z a t. Nyulra és rókára nagyban foly.

Kiállítási levelek.

XXIV.

(G. V.) Mielőtt a mezőgazdasági csarnoktól bucsut vennénk, vessünk egy futó pillantást a gazdasági egyletek képviseletére.

A földmivelési ministerium által évente kiadott kimutatás szerint egyleteink száma a százat haladja; itt azonban összevissza alig huszat találunk. E sajnos részvétlenségnek akár a szokásos indolencia, akár valami kanapékérdés legyen az oka, mindenesetre szerfelett sajnos és a különben sem tulpezsgő egyleti életéről kedvező tanubizonytságot éppen nem tesz. De honnan vegyük a jogot, korholni Vas- vagy Sopronmegyét, midőn az „első elseje“, az országos magyar gazdasági egylet is távollétével tündöklök. E központi társulatban a hazai mezőgazdaságnak legtöbb notabilitása foglal helyet, neki lett volna hivatása a magyar közigazdasági kulturát e helyen bemutatni s annak grafiko-statisztikai illusztrálásáról gondoskodni. A példásan vezetett istvántelki iskola, a sok évi irodalmi működés megérdemelte volna a nagy közönség elismerő figyelmét, míg így, e szerintünk indokolatlan távolmaradással, az a francia mondás jut önkéntelenül eszünkbe, mely azt mondja „les absents ont toujours tort!“

De még a kevés jelenlévőnek sem örvendhetünk úgy igazán! Az átgondolt munkának semmi nyoma: buza és buza, árpa meg árpa, egy név, egy lakhely, — ez minden, valóságos hetivásár kicsibef, csak hogy a szekerek helyét üvegphár foglalja el! A termelési adatoknak teljes hiánya a megítélés alapját is megingatja, mert csak annyit mondhatunk: jó vagy nem jó, de kellően motiválni e véleményt, egymással párhuzamba tenni a terményt — erre képesek nem vagyunk!

Alig hisszük, hogy valaki megczáfolna, midőn azt állítjuk, hogy a legszebb mezei termékeket a békésmegyei gazdasági egylet mutatja be. Mintegy 50 tag versenyzett abban, ki hozzon szebbet, jobbat és valóban nehéz a választás: a gyönyörű aczélos búzának nyujtsuk-e a pálmát (a Löwingeré áll első rangban, 82 1/2 kilónyi súlylyal), vagy pedig a kiváló tengeri és takarmánymagvaknak. Az egylettel szemben a fáradhatatlan Göndöcs Benedek foglal külön asztalon helyet, feltárva a szűz dohánytól egészen a selyemgubóig mindent, mit a nagy Alföld áldott rónája előállítani képes, a jó minőség az okszerűen vitt gazdálkodást igazolja. A magvak a békésmegyei kollekczióban rendkívül tiszták, a mi a mellett szól, hogy a derék titkár, Mokry Sámuel, nem hiába buzgólkodott a magnemesítés terén.

Három külön diszes állványt, mely felett messziről hívogató óriási czégtábla lebeg, a nyitramegyei és nyitravölgyi gazdasági egyletek okkupálnak; a termények itt is igen szépek: első sorban az árpa, rozs, zab és here; külön felemlítést érdemel Krohn Béla és Fülöp onori uradalma, a honnan minden termény kitünő minőséggel bír; a nyitrai festnövényeket már meg-

előzőleg külön cikkben méltányoltuk. Az adatpótlásnak némi kísérlete történt itt, a mennyiben Szakács Péter titkár az egész kollekczióról külön katalógust szerkesztett; azonban az egyes tárgyak bővebb jellemzése már nem volt lehető és így magának a megyének rövid ismertetésére kellett szorítkozni.

Harmadik helyre megint néhány szövetkezett társulatot kell tennünk, úgy mint a pozsonyi gazdasági egyesület, pozsonyi gazdakör és nagy-szombati gazdasági egyesület együttes kiállítását, mely szolid izléssel rendezve, a nyitrai megyeihez hasonlóan van bemutatva, bár előbbi még diszesebb. A résztvevők száma 40, első sorban árpa és zab válik ki, de a hüvelyesek és tengeri minősége is igen jó, míg a számos hereminta a takarmánytermelés okszerű felkarolása mellett bizonyít.

A borsódmegyei gazdasági egyesület a közös asztalokból vett igénybe egy egész sort és feltűnően szép hüvelyesseivel vonja magára a figyelmet, melyek iránt újabb időben oly nagy a kereslet. Kecskemét vidékének egyesülete hasonló elhelyezéssel bír, a 25 résztvevő közül a már oly sokszor kitüntetett Deák László magasodik ki minden egyes terményével, de főleg rendkívül szép és nagy burgonyájával. A többi tagoknál leginkább a hüvelyesek érdemelnek említést.

A debreczeni gazdaközönségről is e helyen emlékezünk meg. Szücs Mihály tanár azon köszönetre méltó fáradságot vette magának, hogy a város gazdasági adatait könnyen áttekinthető táblázatokba foglalta össze, innen tudjuk meg, hogy a 183.000 holdnyi határból 82.000 hold áll eke alatt; a múlt évi aratás azonban nem volt kedvező, és így a termények minősége sem kifogástalan, természetesen a hajdumegyei községek magkollekcziója sem tesz kivételt. Hasonlót mondhatunk a hódmezővásárhelyi gazdasági egyesület és gazdaköréről; itt sok tarhonyát és más tézstanemüt is látunk, azonban alig valami kiválót.

A hüvelyesek termelésénél még Abauj-, Torna-, Gömör-, Komárom- és Sárosmegye jöhet szóba; hol a bab, hol a lencse lép előtérbe, pedig a borsóra is gondot kell fordítani.

A Királyhágóntuli egyesületek kollekcziói mind a múlt évi rossz termés nyomait viselik magukon, ez menti — ha nem is indokolja — a gyenge részvétet, a nem kiváló terméket. Szolnok-Doboka gazdasági egyesülete külön asztalsort vesz igénybe százat haladó mintáival, melyek felett a nagy czégtábla területel; a termények a most említett okoknál fogva csak közepesek. Feltűnést okoz Kepes Gyula aszalványja, mely ritka gonddal van igen jó minőségben előállítva; hisszük, hogy kellő quantum mellett a kereslet sem hiányoznék. Fogaras fiatal egyesület megjelenésével az előre törekvést tanúsította s mindenesetre haladásként kell jelezni, hogy ott már a löhermag termelésével is foglalkoznak. A volt Királyföld szorgalmas lakói nem a legjobb sikerrel lépnek a versenytérre; mert úgy a szebenmegyei kerületi gazdasági egyesület, mint a szebenmegyei községek kiállított termékei a középszerűség színvonalán legkevésbé sem emelkednek túl. Egyébként az erdélyi országrész nem itt gyűjté babérjait, — a borok csoportja az, hol legtöbb és megérdemelt győzelmeket aratott.

A sertéshizlalás;

(Vége.)

Az istállóhi hízalás abban különbözik az erdeitől, hogy nem hajtjuk ki sertéseinket az erdőre, hanem a makkot felgyűjtve istállóiban etetjük fel s ez mint a gyakorlat bebizonyította, sokkal czélszerűbb is, csak hogy ez esetben nagyon vigyázni kell az összegyűjtött makkra, mert könnyen megromlik. Ezért száraz szellős helyen kell tartani s ott is igen gyakran meg kell forgatni.

Igen előnyösnek bizonyult a makknak szaladolása, mint hogy ez által annak megromlása kikerültesse s a takarmánytáértékben is nyer. A szaladolást következőképpen eszközöljük: a szabad földbe gödröt ásunk, melybe a makkot beöntjük s itt sósvizvel megnedvesítve és földdel betakarva addig hagyjuk, míg az kicsirázik; ekkor szalad szárítón vagy kemenczében megszáritjuk, de csak gyengén, hogy meg ne feketedjék, sőt meg se piruljon. A szárított szaladot ezután megdaráljuk, miáltal éveig eltartható lesz. E darát meleg vízzel összevegyítve adjuk sertéseinknek; esetleg más anyagokat is keverhetünk közé. Lehet ugyan a makkot szaladolás nélkül is szárítani és darálni, de szaladolt állapotban sokkal táplálódabb.

Ha természetes nyers állapotban etetjük a makkot az istállózásnál se mulasszunk el elegendő vizet adni sertéseinknek, mivel a makk nagyon hevítő takarmány s nagy szomjúságot okoz. Legjobb lesz makkolás mellett konyha- és pálinka-mosléket vagy savót, avagy kevés árpa-, tengeri dara- vagy korpával kevert vizet adni a sertéseknek, mely utóbbi esetben a hízás is gyorsabb lesz.

A sertéshizlaló tápszerek közé sorozhatjuk még az olajpogácsát is. A lenmagpogácsa jobb a repcepogácsánál s azt a sertés is szívesebben fogyasztja, azonban mint főhizlaló szer egyik sem teljesen alkalmas, mert mindkettő puha, sárgás színű szalonát ad s rossz halzsírféle ízű hus és zsír képződik belőle, hanem kisebb mennyiségben tápszerükhöz vegyítve vagy még inkább langyos, meleg vízben áztatva, kivált a hízalás kezdetén, nagyon alkalmas.

Vannak még más takarmány anyagok is, melyek kisebb-nagyobb mértékben szintén felhasználhatók a hízalásnál, mint pl. a pohánka, lenmag, sörtörköly stb., melyek ritkán alkalmazhatóságuknál s többé-kevésbé hátrányos tulajdonságaiknál fogva kevésbé érdemelnek figyelmet.

Ha gazdasági szeszgyárunk van vagy legalább könnyen juthatunk pálinka-moslékhoz, ezt is nagyon jól felhasználhatjuk, kivált a hízás első időszakában hízalásra. Itt arra kell figyelemmel lenni, hogy gyakrabban etessünk, mivel a tápanyagok könnyen emészthető állapotban vannak a moslékban s így a sertések gyorsabban emésztik; továbbá mindig friss és langyos állapotban adjuk hizóinknak, mert az erősen megsavanyodott vagy hideg pálinka-moslék etetésre nem alkalmas. Azt mindenesetre jegyezzük meg, hogy általa teljes hízást sohasem érhetünk el s így különösen a hízalás utolsó szaká alatt gabnaneműek daráját is adjuk e tápszerhez, mely esetben a hízalás a legjobb eredményt fogja mutatni.

A hizás előhaladtával mindinkább arra kell törekednünk, hogy a sertések minél könnyebben feloldható alakban kapják táplálékukat. E célra szolgál a savanyítás. E végre két oly nagyságu kádat vagy dézsát kell szereznünk, melybe hizóink egy napi elesége beférjen. Az egyikbe adjunk annyi főtt ptyókát, főtt répát, árpa vagy tengeri darával, olajpogácsával összekeverve s melegvizzel leöntve, hogy a keverék a kenyérnek való tésztánál csak valamivel legyen higabb, mely keveréket jól elkavarjuk, hogy lisztsomók ne maradjanak benne, ekkor egy kevés kovászt teszünk hozzá, hogy az egész tömeg jól megkeljen. Másnapra már savanyus izt nyer, a midőn is egy etetésre való mennyiséget belőle kivéven langyos vízzel feresztjük s így adjuk a sertések elé. Ugyanez nap a másik kádat készítjük el hasonlóképpen avval a különbséggel, hogy ebbe a kovász helyett a már kész savanyított tömegből teszünk egy keveset. A kiürült kádat szorgalmasan megmosatjuk s másnap reggelig szellős helyen kiszáritjuk, nehogy eczet gombák fejlődjenek benne, s úgy készítjük abban a következő adagot. Ha egyszer a savanyítást megkezdjük ne adjunk többé a sertéseknek oly eledelt, mely ezen savanyításon keresztül nem ment. Készíthetjük ezen savanyítást kivált a hizalás utolsó szakában tiszta gabnafélék darájából is, legfőlebb kevés olajpogácsát keverve hozzá. Ha a hizalás ezen módját egyszer megkísérlettük, oly nagy takarmány kimélést fogunk tapasztalni a természetes állapotban használt vagy csak megdarált gabnafélékkel szemben, hogy nem fogunk attól többé eltérni.

A sertések hizásánál három főidőszakot különböztethetünk meg:

Az első időszak azon időt foglalja magában, midőn a sertések még nem zsirra, hanem husra táplálkoznak vagyis azon időt, mely tart attól fogva, hogy az állatokat a csürhétől elkülönítve hizásra befogjuk, azon időig, míg az életműködéseket végző szervek az addig megszokott mozgás hiánya és a kapott bő táplálék daczára is teljes tevékenységüket megtartják. Ezen idő alatt sok vér-, izom- és sejtszövet képződik.

Minthogy a sertések ezen időszakban kitünő étvágyuk s nem válogatnak az eledelben, ekkor lehet velök az olcsóbb takarmánymeket jól értékesíteni. Ezen időszakot a test súlyának feltünő növekedése jellemzi.

A második időszak addig tart, míg a sejtszövetekbe s izom rostok közé, vesékre stb. nagyobb mennyiségű zsir rakodik, gátolva ezek tevékenységét is. Minthogy ezen időszakban a gyomor kitágulása, a hasüregbe való zsir lerakódása által akadályoztatik, az állatok kevesebb takarmányt képesek felvenni, sőt némi étvágyhiány áll be. Ezért az eddigi tápanyagok mennyiségét azok minőségével kell pótolni; ugyanis intenzívebb táplálékkal kell takarmányoznunk.

Ezen időszakban is feltünő a testsúly növekedése, de korántsem oly nagy mint az első időszakban.

A harmadik időszak akkor áll be, midőn a szilárdabb szövetek különösen a sejt és izomszövet enyészőben van s fogyásnak indul, midőn a zsirképződés károsnak nevezhető. Az elzsírosodás oly nagy mérvben következik be, hogy az állatok folyton feküdni kénytelenek, emésztő szervük nehezen

működik, miért is a legkönnyebben oldható s legdusabb tápot ekkor kell nekik nyújtani. A testsúly növekedés ezen időszakban már rendkívül csekély, mivel a zsir az általa kiszorított vér és husnál könnyebb.

Ha többféle tápanyagot akarunk értékesíteni hizalás által, különös tekintettel legyünk arra, hogy a kevésbé táplálót előbb étessük föl, mint a tápdusabbat, így pl. előbb adjuk a répát, mint a ptyókát, előbb a ledákat (bükköny), mint a babot, előbb a babot, mint a borsót stb. s a kevés táptartalmu takarmányfélét, mint pl. korpa, maláta, tök stb. ne adjuk egyedül, hanem tápdusabbakkal vegyítve, mint pl. forrázott, áztatott, főtt vagy darált gabnafélékkel. De azt se tévesszük szem elől, hogy egyik tápszerről a másikra ne hirtelen történjék az átmenet, hanem fokozatosan, mert a hirteleni átmenetnél, a megszokott táplálék után más tápszereket még ha jobbak is ezeknél, csak az óhségtől ösztönöztetve annyit vesznek föl, mennyi életfentartásukra elég. Ezen átmenetet a tápszer fokozásánál is tartjuk meg, mert a falánk állat, ha sokat kap, nem tartja meg a kellő mértéket s annyit fal, mennyit megemészteni nem képes, a mi emésztési zavarokat okoz s így mindkét esetben hirtelen átmenet a hizás rovására történik.

A fokozatos átmenetet a hizalási eljárásnál is tartjuk meg így pl. az eddig mezőre járt s így szabad mozgáshoz szokott sertéseket nem szabad a mozgástól egyszerre elvonni, s legalább egy ideig zárt korlátok között engedjük mozogni.

A tápanyújtást is határozott időközökben eszközöljük, mert ha a sertés a rendes időben nem kapja meg eleségét, nyugtalan s izgatott lesz, a mit pedig kerülni kell, a nyugalom lévén az emésztésre kedvező befolyásánál fogva a hizásnak egyik legfőbb tényezője.

A táplálék nyújtási idejére vonatkozólag nagyon nehéz határozottan nyilatkozni, némelyek a naponként kétszer, mások a háromszori, ismét mások a négyszeri etetés mellett nyilatkoznak. Hogy tehát ezt szabatosan meghatározhassuk, ismerünk kell a hizalási viszonyokat, mert függ az pl. az állatok erőteljességétől, fiatal vagy öregebb korától, a táplálék minőségétől, az állatok egészségi állapotától stb. Általában annyit mondhatunk, hogy fiatalabb, erősebb testszervezetű sertés többet képes enni és emészteni, mint egy igen öreg vagy gyengébb s egészségtelebb. A természetből könnyebben emészthető vagy előkészítés által könnyebben felvehetővé tett tápanyagot többször lehet napjában adni, mint a kemény emészthetlenebbet stb. stb.

Általában annyiszor, s annyit lehet hizóinknak adni, a mennyiszor s a mennyit tökéletesen megemésztenek, mert csak az ilyen teljesen megemésztett eledelt értékesíthetjük haszonnal hizalás által. Éppen ezért figyeljük meg gyakran a sertések ürülekeit. A gyakorlott gazda gyorsan fogja magát tájékozni ezekben s eltalálja a helyes irányt.

Gyakran megtörténik, hogy a hizók étvágyukat veszítve, nem akarnak enni. Ennek kétféle oka lehet t. i. vagy megbálnak különösen, a melyek gabnafélével hizlaltatnak, vagy pedig azért veszítik el étvágyukat, mert kevésbé tápláló hig eledellel tartatnak. Az előbbi esetben 24 óráig semmit sem adjunk

nekik enni, csak tiszta kútvizet öntsünk válujukba, hogy tet-szés szerint ihassanak s így étvágyuk másnapra visszatér; az utóbbi esetben pedig esteli takarmány helyett pörkölt zabot ad-junk nekik, melybe egy kevés só is tettünk.

Folytonosan szemmel, különösen töröküzával hizlalt sertések gyomrában, sok szabad szénsav fejlődven ki, ez is ét-vágy csökkenést okozhat, mely esetben czélszerű lesz közönsé-ges faszenet tenni eléjük, melyet azok állati ösztönüknél fogva megrágnak. A gyomorba bejutott szén, az ott kifejlődött szabad szénsavat megkötvén, a normalis állapot visszatér.

A só, mint étvágyjavító szert, szintén alkalmazhatjuk hi-zóinknál, de semmiesetre sem tulságosan, kivált ha a sertések különben is elég só tartalmazó eledelt kapnak, mint pl. hul'a-déket a háztartásban, sajtotában stb.

Nálunk azon téves hit van elterjedve a sertésekről, hogy az igen tisztátalan állat s épp ezért nagyon hanyagul járnak el a tisztogatás tekintetében, az almozás rendetlen, az ólak ki-tisztítása csak ritkán és felületesen eszközöltetik, mi által ter-mészetesen a hizlaldákban káros hatású, bűzhödte válik a lég, minek következtében az eltsztátalanodott állatok, nem ritkán meg is betegesznek. Hogy tehát ezt kikerüljük, fordítsunk e te-kintetben is nagyobb gondot hizóinkra, tisztogattassuk rende-sen istállóikat, a mit leginkább reggel tehetünk, midőn a serté-sék legélénkebbek s ez által legkevésbé zavarjuk őket. Fordít-sunk a hőmérsék tekintetében is nagyobb gondot hizóinkra s télen keresztül ne tartsuk őket gyakran fagypontra alul is ki-hülő istállóokban, mert igaz ugyan, hogy a náluk bőr alá ra-kodott, nagy zsir tömeg megvédi őket a hideg ellen, de ezen védelemnek igen nagy árát fogjuk fizetni az által, hogy a táp-láléknak, a test tüzelő anyagának igen nagy része fogyasztatik el a hidegben való tartás által, a mely tápaanyag, mint hőképző, ha így fel nem használtatott volna, zsírrá vállandott, mert a testből kisugárzó meleget a légzés által a tüdőbe menő elégségi folyamatra kell pótolni. Tartsuk tehát hizóinkat télen keresz-tül 8—12° R. hőmérsékű istállóban, mely azok természetének leginkább megfelel; télen keresztül naponta almozzunk. Az al-mozás nyáron elmaradhat, hogy így a sertések a csupasz földön fekvé, könnyebben kihüljenek, mert a nagy meleg szintén káros hatású és majdnem elviselhetlen rájuk nézve. Éppen ezért jó lesz nyáron át az ablakokat éjjenként nyitva tartani s nappal bezárni. Ez időszakban a fűrésztés se maradjon el, azért a hiz-laló udvarokban mindig vízzel telt gödör legyen.

Soha ne feledkezzünk el a tiszta ivóvizről sem, különö-sen, ha a sertések égető hatású tápokkal, mint pl. makkal, tö-röküzával stb. takarmányoztatnak, mely esetben szomjuk ége-tő lesz s sok vizet kívánnak; mert igaz ugyan, hogy a legszá-razabb takarmánynak is tulnyomó részét, 60—80%-át viz ké-pezi, de a sertésnél egy rész szilárd tápra 7—8 rész vizet kell számitanunk, s így a tápban hiányzó vizrészt természetesen ita-tással kell pótolnunk.

Gazdasági szempontból a takarmányozás körüli takaré-kosságot is szem előtt kell tartanunk. Éppen ezért a fent elso-rollt takarmány előkészítési munkálatokat különösen ajánlom t. gazdáink figyelmébe, mert ezek által leginkább fogják elérni a

takarmány kimélést, a mi kiválóképpen fontos akkor, midőn a termények piaczi ára magasan áll.

E czélból lehet még a hizlálás tulajdonképeni megkez-dése előtt, a sertésekkel a majdnem teljesen értéktelen anya-gokat, mint különböző füveket, dudvákat stb. föletetés által ér-tékesíteni, hogy a sertések ez által is jobb conditióba jul-ván, a tulajdonképeni hizás annál rövidebb idő alatt végbeme-hessen.

Nem hagyhatom végre említés nélkül a „gazda szemét“ sem, mely mint a régi példabeszéd mondja, legjobban hizlalja az állatokat. Legyünk tehát gondosan jelen az etetéseknel s ál-talában minden, a hizlálás körüli eljárást gondosan ellenöriz-zük, mert legmegbízhatóbb cselédeink is, kellő felvigyázat nélkül, oly mulasztásokat követhetnek el, melyeket a gazda igen drágán fog megfizetni.

Debreczen.

Nagy Jenő.

† A takarmányrépa eltartásáról.

Évek óta nem irtam az „Erdélyi Gazdába“, de az ezen lapok 40. számában „A takarmányrépa eltartásá-ról“ czim alatt megjelent közlemény egyes állításai kezembe erőltették a tollat. Azt tartom: nem szabad hallgatással igazol-ni a téves állításokat, melyek a kevésbé tapasztalt gazdának érzékeny kárt okozhatnak; különösen egy annyira fontos cikk-nél, mint a takarmányrépa.

Az idézett közlemény azt ajánlja, hogy a répa kupacz szélessége 120—150 cm., magassága 90—120 cm. legyen. Nincs kifogásom az ajánlott szélesség ellen, habár az — na-gyobb készletnél — igen csekély; de ezen szélességhez az ajánlott magasságot alkalmazva, a kupacz oldala igen meredek lesz s nem áll szilárdan. Mindenféle laza halmozásnál mértani szabály, hogy a magasság és alap-szélesség viszonya legalább 1:1 legyen; t. i. a részutos oldal alapja annyira szélesíttessék, a mekkora annak függélyes magassága. Tehát az ajánlott 120 cm. magasságnál a fenék szélességnek legalább 240 cm nyinek kell lenni; vagy pedig 150 cm. alap-szélességnél a magassá-got csak 75 cm-terig szabad emelni. Nagyobb készletnél leg-czélszerűbb méretek: 3 m. alap-szélesség, 1.50 m. függélyes magasság.

„Némelyek oldalvást kifelé, mások meg fejével felfelé rakják kupaczokba a répát“ — folytatja az idézett közlemény. Mindkettő fölösleges munkaerő vesztegetés s így igen drága eljárás. Rakjuk a répát úgy, a mint jó; csak arra ügyelve, hogy az oldalfalak lehető egyene-sek legyenek s a répák között lehető kevés hézag maradjon.

„Födolog, hogy sérült répa ne kerüljön a kupaczba;“ mondja a közlemény. Éppen nem födolog bi-zony ez. Csak bátran a kupaczba, nemesak a sérült, de még a csonka répákat is. Sem ezek nem fognak megromlani, sem a kupaczt meg nem rontják.

További bekezdéseiben azt ajánlja az idézett közlemény, hogy a répa kupacz földtakaróval födessék be; de azt hiszi, hogy vékony szalmaréteg éppen nincs ártalmára, azonban nem

okvetlenül szükséges, „mert nem a szalma védi meg a répát a fagytól, hanem a föld maga.“ (1) Hát ez bizony éppen ellenkezőleg áll. Nem a föld, hanem a szalma védi meg a répát a fagytól, s a föld boríték kizárólag csak arra szolgál, hogy a szalmát a répára nyomja s a csapadékot a kupaczból levezesse. És ennek természetani oka van, a mit két szóval abban lehet kifejezni, hogy a szalma rossz, a föld ellenben jó meleg vezető. Bizonyára R. J. ur is látott fagyos földet; fagyos száraz szalmát azonban aligha. Vonja le a következtetést.

A szelelőket kevésbe veszi a cikkiró, pedig ezek tényleg éppen annyira főfontosságúak, mint a szalmatakaró, csak hogy ellenkező irányban. Míg a szalma a fagyástól védi meg a répát, addig a jól alkalmazott szelelők annak kihajtását, sőt rothadását akadályozzák, elvezetve a fölösleges meleget és gőzt.

„A hideg ellen trágyával védekezni“ nem csak semmit ér, minthogy a trágya melege nem volna képes áthatni a leföldelt vastag szalma réteget, de teljesen fölösleges is. Jól elvégzi e munkát a szalmaréteg. Gazdaságom hideg égalj alatt fekszik. Akárhányszor csattog itt a földél zsendelye s megfagyva hull le a madár a fáról; de répa-kupaczaim 14 év óta még soha sem fagytak el, sem pedig meg nem rothadtak. És most, ha már szót emeltem, elmondom azt is, hogy miként szoktam készíteni répa-kupaczaimat.

A kupaczból helyén a földnek egy kis esése van, hogy a viznek lefolyása legyen. Itt legelőször 2 m. hosszú karókat veretek a földbe, észak-déli egyenes vonalban, egymástól 2 m. távolságra. A karókat alulról fölfelé haladólag körül borítom vékony fűz vesszőkkel, ezeket szalmaszálakkal vagy bármilyen egyéb kötélekkel a karóhoz erősítve, úgy, hogy a következő réteg vesszőnek alsó vége az alsóbb rétegnek felső végét fódje. Az így készített szelelők lábszár vastagságúak. Most — hogy a kupacz egyenes és egyenlő széles legyen — végig kijegyzem az alap-szélességet, és pedig a szelelőktől mindkét oldalra 1.50 m. távolságban. Az alap-szélesség e szerint 3 m.

Ekkor a leveleitől megfosztott s a földtől megtisztított répát a szelelők körül rakatom, úgy, hogy a háromszögű hasábot képező kupacz 1.50 m. magasságra emelkedve, itt a kupacz éle éppen a szelelőkön legyen, illetőleg a szelelők a kupacz éléből emelkedjenek ki; a kupacz oldalfalai pedig simák és egyenesek legyenek.

A kupacz elkészülvén, befödöm azt, egyenletesen helyezett, 20 cm vastag rétegű száraz szalmával, minek megtörténtével a szalmaréteg alsó szélétől mindenütt 80 cm. távolságra, a kupacz egész körületében árkot ások s az ebből nyert földdel a szalma takarót, alulról fölfelé haladólag, úgy nyomtatom le, hogy ezen lenyomatás a kupacz egész körületében egyenlő mérvben haladjon fölfelé. A beföldelés egészen megtörténvén, a földet simára lapátolom s az egészen körülvezetett árok legmélyebben fekvő szélén nyílást vágatok, melyen az árokba gyűlő víz lefolyhasson.

Igy marad a kupacz mindaddig, míg az erős hidegek beállanak. Ekkor egy második hasonló szalmaréteget teritek rá s

az árokból vett földdel lenyomatom, éppen úgy, mint az első rétegnél történt, s ezzel be van végezve az egész eljárás. Az így elrakott répa sem megfagy, sem elrothadni, de még kicsirázni sem fog.

Midőn a répát takarmányozni akarjuk, dél tájban, enyhébb időnél, megbontjuk a kupacznak déli végét, kiveszünk belőle néhány napra való készletet, s a kupacz megbontott végét szalmával megint jól befödjük, lenyomatván ezt fagyos földdel vagy fadarabokkal.

A leirt eljárásnál legfőbb figyelmet igényelnek: 1. A kupacz helye ne legyen gödrös, hogy a vizet az árok elvezethesse. 2. A kupacz iránya legyen észak-déli. 3. Minden 2 méternyire szelelő állíttassék. 4. A szalmarétegek vastagsága legyen legalább 20—20 cmeternyi. 5. A lenyomató föld lapátoltassék simára, hogy a csapadékot ne bocsássa át.

Sz.-Keresztur.

Sz. A.

EGYVELEG.

— Lapunk mai számához az erdélyi gazdasági egyesület köztelkéről kapható gyümölcsfák és oltógalyak katalógusa van mellékelve. Ajánljuk a t. olvasó közönség szíves figyelmébe.

* * *

— Kitüntetések a nemzetközi gyümölcskiállítás alkalmából. Erdélyrészi kiállításunk új diadalt ültek: a gyümölcskiállításán rendkívül szép elismerést arattak úgy mint: a nagy diszoklevelet az erdélyi gazdasági egyesület collectiója nyerte el, mint „leghelyesebben elnevezett gyűjtemény“. — 200 frank pénzdíjat kapott Kiss József, Gegezen, gyakorlati irányú termelésért. — Kiállítási nagy érmmel lettek kitüntetve: Beszterczevidéki gazdasági egyesület „szép és nagy gyűjteményért“. Az erdélyi gazdasági egyesület gyűjteményes kiállításából: Báró Bánffy Ernő, Kolozs-Borsa, jeles gyümölcsfajokért. Barcsay Domokos, Bánd-Hunyad, szép gyümölcsért. Dr. Berde Áron, Kolozsvár, nagyban termelésért. Furka Ferencz, Cserna-Keresztur, gazdag és szép gyűjteményért. Ifj. Gáspár Antal, Maros-Vásárhely, nagyban termelésért. Gerendy István, Sövényfalva, jeles gyűjtemény és nagy termelésért. Hajnal József, Maros-Vásárhely, gyakorlati irányért. Horváth Márton, Krizba, kiváló gyűjteményért és kivitelképességért. Báró Horváth Ödönné, Alvincz, jeles gyűjteményért. Jakab Mózsás, Algyógy, gyakorlati irányért. Kovács Ferencz, Maros-Vásárhely, gyakorlati irányért. Dr. Krasser Károly, Szász-Sebes, gazdag és szép gyűjteményért. Lokodi János, Maros-Vásárhely, gyakorlati irányért. Nagy Dániel, Kolozsvár, szép gyűjteményért. Gyümölcsészeti egyesület, Nagy-Enyed, gyakorlati irányért. Nagy Tamásné, Vajda-Szent-Iván, szép batul almáért. Orel Máté, Gyergyó-Szent Miklós, jól elnevezett gyümölcsért. Szalma György, Sárpatok, gyakorlati irányért. Gróf Teleki Miksa örökösök, Kendi-Lóna, nagy termelésért. Torda-Aranyosi gazdasági egyesület, Torda, gyakorlati irányért. Thoroczkay Sándor, Toroczkó-Szent-György, szép gyümölcsért. —

Tóth Tamás, Kotozsvár, szép gyümölcsért. — **Udvarhelymegyei gazd. egyesület**, Székely-Udvarhely, gyakorlati irányért. **Voith Gyula**, Deés, szép körtéért. **Zeyk József**, Gombás, helyesen elnevezett körtegyűjteményért. **Báró Bánffy Jenő**, Maros-Szent-Király, kiválóan szép batulért. **Fekete Pál**, Szőkefalva, gyakorlati irányért. **Gál Jenő és Mór**, Kövend, gyakorlati irányért. **Gr. Haller Ferencz**, Fejéregyháza, gazdag, szép és jól elnevezett gyűjteményért. **Szolnok-doboka megyei gazd. egyesület**, Deés, gazdag gyűjtemény és gyakorlati irányért. **Vadadi Gergely**, Sárd, szép gyümölcsért. A kolozs-monostori gazd. intézet, mint állami, versenyen kívül állott. — Közreműködői érmet nyertek: **Czallner Dávid**, a besztercevidéki gazd. egyesület elnöke; **Wolff Gábor** gazda és **Dr. Wolff Gyula**, titkár a torda-aranyosi gazd. egyesületnél. **Pálfi Károly**, titkár az udvarhelymegyei gazd. egyesületnél. **Zonda László**, az erdélyi gazd. egyesület kertésze.

* * *

— **Értesítés a kiállítási tárgyak elvitele felől.** Az országos bizottság 19193. sz. a. a következő körlevelet bocsátotta közre:

„Értesitem a Czimet, hogy az orsz. általános kiállítás f. évi november hó első napjaiban záratik be.

A kiállítás általános szabályzata értelmében (19. §.) a kiállított tárgyak a kiállítás bezárta után 14 nap alatt el lévén távolítandók, felhivom Czimet, hogy kiállított tárgyait folyó évi november 5—20. közt személyesen, vagy megbízottja által szállíttassa el.

Miután pedig az általános szabályzat 10-ik §-ának végső bekezdése szerint a kiállító által fizetendő költségek utolsó részlete a tárgyak elszállítása előtt okvetlenül megfizetendő: felhivom Czimet, hogy a részére már megküldött „Leszámlási Jegyzék” szerint az orsz. bizottság javára mutatkozó egyenleget, a mennyiben azt eddig még nem fizette volna, a magyar orsz. banknál, mint a kiállítás pénzkezelésével megbízott intézetnél, a szabályszerű nyilvántartás eszközölhetése végett legkésőbb folyó évi október hó végeig fizesse meg.

A tárgyak elvitele csakis a kiállítási számvétség által aláírt, s az összes költségek megfizetésére nézve kiadott igazolvány alapján lévén eszközölhető, felhivom, hogy ezen igazolványnak kiváltása iránt, az orsz. banknál teljesített fizetést követő napokon az igazgatósági épületben **Ebersz Károly** főszámvéző urnál I. emelet 11. sz. a., a folyó évi október hó 25-től kezdve (d. e. 9—12. és d. u. 3—5 óráig) jelentkezék.

A tárgyak átvételénél ezen igazolványon kívül még az illető eredeti bejelentő-iv is felmutatandó, mely utóbbi azután, mint a tárgyak átvételét igazoló okmány, a kiállítás igazgatóságánál visszatartatik. A mennyiben a kiállított tárgyak a kiállítás bezárása után 14 nappal a kiállítási területről el nem szállíttatnának, ezen tárgyak további kezelésére a következő eljárást rendelem el:

a) azon el nem szállított tárgyakat, melyek után a „Leszámlási Jegyzék” szerinti összes költségek az orsz. banknál kiegyenlítették, az orsz. bizottság állal ez iránt megbízott szál-

litók a kiállító költségén és veszélyére fogják elszállíttatni; az orsz. bizottság károk esetén azonban sem a hiányos csomagolás, sem egyéb tekintetekben felelősséget nem vállal;

b) azon tárgyak, melyek után az összes költségek f. évi november 20-áig ki nem egyenlítették, nyilvános árverésen — esetleg a becsértéken alól is — el fognak árvereztetni.

A befolyt vételár első sorban a kiállító tartozása és az árverés költségeinek fedezésére fordittatik, a felesleg pedig a kiállító költségén, részére megküldetik.

A mennyiben a befolyt vételár az összes költségeket nem fedezné, az orsz. bizottság feuttartja magának a hátralékos tartozásra nézve a további lépéseket.

* * *

— **September havi meteorologiai észleletek.** A kolozs-monostori állomás észleleteiből közöljük az september havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tengerszinre redukálva) középátlaga 761.0, legmagasabb september hó 16-án 769.9, legkisebb september hó 29-én 753.5 milliméter, középhőmérséklet 13.6 C°, legmagasabb sept. hó 20-án 24.6 C°, legkisebb september hó 24-én 4 C°. A párányomás átlaga 9.3 milliméter, a légnedvesség százalékának átlaga 83. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélcsend 10-szer, szél 80-szor, ugyanis északi szél 3-szor, északkeleti szél 9-szer, keleti szél 21-szer, délkeleti szél — szor, déli szél 6-szor, délnyugoti szél 12-szer, nyugoti szél 24-szor és északnyugoti szél 5-ször. A csapadékos napok száma tett 5-öt, hó volt —, jég —, égháboru — napon, összesen 41.4 milliméter csapadék volt e hónapban, legtöbb 2-án, azaz 17.8 milliméter.

Üzleti szemle.

Marha- és sertésvásárok jegyzései.

Budapesti marhavásár okt. 22-én. Összes felhajtás 3838 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 27 db. bika, 1965 db. ökör, 1000 db. vágó tehén, 204 db. fejős tehén, 270 db. bival, 356 db. borju, — db. bárány, — db. juh. Árak: bika darabonként 90—210 frt, ökör páronként 180—280 frt, vágó tehén páronként 150—185 frt, fejős tehén darabonként 75—165 frt, bival páronként 120—215 frt, borju darabonként 22—38 frt, bárány páronként — — forint, juh páronként — — frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 54—55 frt, tehénhús 44—47 frt, borjuhús 60—67 frt, bivalhús 42—47 frt.

Pozsonyi marhavásár okt. 26-án. Összes felhajtás 1461 darab, és pedig 1151 darab magyar, — darab lengyel és 310 darab német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 57—64 frt, lengyel — frt, német 60—66 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival 40—44 frt.

Bécsi marhavásár okt. 26-án. Összes felhajtás 2009 drb és pedig 615 drb. magyar, 595 drb. lengyel és 799 drb. német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—64 1/2 frt, lengyel 53—59 frt, német 54—64 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt.

Kőbányai sertésvásár okt. 23-án. (Az első magyar sertés Hizaló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Az e heti üzlet kissé csökkent árak mellett csendesén folyt le.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—320 klgr. nehéz 44—45 krral, 180—240 klgr. nehezek 46—47 kr. Öreg 300 klgr. túli nehéz 42—43 kr, vidéki sertés 45—47 kr, könnyű — kr. Transitóban: szerbiai 43½—45 kr, románia — — kr, tüskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 12014 darab, összes elhajtás 12360 drb.

Bécsi sertésvásár okt. 20-án. Összes felhajtás 7457 drb. és pedig 1434 drb. nehéz, 1795 drb. középnehéz és 4288 drb. süldő. Árak 100 kilónként: nehéz 41—41½ frt, középnehéz 39—40 frt, süldő 30—38 frt; szalonna és zsír 48—49 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

A
magyar gazdatisztek és erdészek
segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben vaio felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnövelde-utca 6. szám alatt.

Krocsák G. Emil,
(43—52.) (3.) e. ügyvezető.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

WALSCH FERENCZ
első magyar gép-
és tüzelőszerek, gyár,
harang- és érc-öntő
ERDELYORSZÁGI FŐKÖZLEP
Kolozsvárt.
Bel-Monostortutca 12. szám.

Üzlet nagybolt és vízműszeti kellekek tárhata.

Szerelő-műhely vízvezetkek kúta s berendezésére.

(1.) Telmésem leszállított gyári árak mellett. (43—52.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	tiszt buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j c z á r o k b a n												
Bécs	október	24	metermáza	825	—	720	740	695	580	—	—	—
Budapest	október	24	"	760	—	652	690	642	655	—	—	—
Balázsfalva	september	3	hektoliter	450	350	325	—	200	450	—	—	250 36
Brassó	október	23	"	600	400	390	280	190	300	380	230	240 40
Deés	október	13	"	600	560	480	—	200	380	620	280	320 28
Gyula-Fehérvár	október	24	"	640	550	465	—	260	315	450	125	260 40
Kézdi-Vásárhely	október	22	"	590	480	340	260	180	440	300	80	260 32
Kolozsvár	október	22	metermáza	730	—	540	—	480	440	500	200	300 42
Maros-Vásárhely	október	1	metermáza	618	485	485	440	418	423	260	130	290 32—36
Nagy-Szeben	október	23	hektoliter	540	420	360	350	190	290	200	140	350 40—46
Nagy-Várad	október	20	"	513	431	398	330	224	318	450	160	380 48
Sepsi-Szent-György	október	26	"	580	550	350	240	150	320	300	120	150 36
Szász-Régen	október	15	"	500	400	350	325	240	375	500	220	260 28
Torda	október	10	"	500	350	350	300	160	350	300	20	250 40